

CODUL DE ETICA SI DEONTOLOGIE AL ASISTENTULUI MEDICAL GENERALIST, AL MOASEI SI AL ASISTENTULUI MEDICAL DIN ROMANIA

Emitent: Ordinul Asistentilor Medicali Generalisti, Moaselor si Asistentilor Medicali din Romania

Publicat in: Monitorul Oficial nr. 560 din 12 august 2009

Capitolul 1 Principii generale

Art. 1

Codul de etica si deontologie al asistentului medical generalist, al moasei si al asistentului medical din Romania cuprinde un ansamblu de principii si reguli ce reprezinta valorile fundamentale in baza carora se exercita profesia de asistent medical generalist, profesia de moasa si profesia de asistent medical pe teritoriul Romaniei.

Art. 2

Codul de etica si deontologie al asistentului medical generalist, al moasei si al asistentului medical din Romania are drept principal scop:

- a) ocrotirea drepturilor pacientilor;
- b) respectarea obligatiilor profesionale de catre asistentii medicali generalisti, moase si asistentii medicali;
- c) apararea demnitatii si a prestigiului profesiei de asistent medical generalist, de moasa si de asistent medical;
- d) recunoasterea profesiei, a responsabilitatii si increderii conferite de societate, precum si a obligatiilor interne ce deriva din aceasta incredere.

Art. 3

Principiile fundamentale in baza carora se exercita profesia de asistent medical generalist, profesia de moasa si profesia de asistent medical pe teritoriul Romaniei sunt urmatoarele:

- a) exercitarea profesiei se face exclusiv in respect fata de viata si de persoana umana;
- b) in orice situatie primeaza interesul pacientului si sanatatea publica;
- c) respectarea in orice situatie a drepturilor pacientului;
- d) colaborarea, ori de cate ori este cazul, cu toti factorii implicati in asigurarea starii de sanatate a pacientului;
- e) acordarea serviciilor se va face la cele mai inalte standarde de calitate posibile, pe baza unui nivel inalt de competente, aptitudini practice si performante profesionale fara niciun fel de discriminare;
- f) in exercitarea profesiei asistentii medicali generalisti, moasele si asistentii medicali trebuie sa dovedeasca loialitate si solidaritate unii fata de altii in orice imprejurare, sa isi acorde colegial ajutor si asistenta pentru realizarea indatoririlor profesionale;
- g) asistentii medicali generalisti, moasele si asistentii medicali trebuie sa se comporte cu cinste si demnitate profesionala si sa nu prejudicieze in niciun fel profesia sau sa submineze increderea pacientului.

Capitolul 2

Responsabilitatea personala, integritatea si independenta profesionala a asistentilor medicali generalisti, moaselor si asistentilor medicali

Page | 2

Art. 4

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical trebuie sa evite in exercitarea profesiei atitudinile ce aduc atingere onoarei profesiei si sa evite tot ceea ce este incompatibil cu demnitatea si moralitatea individuala si profesionala.

Art. 5

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical au obligatia sa manifeste o conduita ireproabila fata de bolnav, respectand intotdeauna demnitatea acestuia.

Art. 6

In caz de pericol public, asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical nu au dreptul sa isi abandoneze bolnavii, cu exceptia unui ordin formal al unei autoritati competente, conform legii.

Art. 7

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical sunt raspunzatori pentru fiecare dintre actele lor profesionale.

Art. 8

Pentru riscurile ce decurg din activitatea profesionala, asistentii medicali generalisti, moasele si asistentii medicali din sistemul public sau privat incheie o asigurare de raspundere civila pentru greseli in activitatea profesionala.

Art. 9

Incredintarea atributiilor proprii unor persoane lipsite de competenta constituie greseala deontologica.

Art. 10

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical trebuie sa comunice cu pacientul intr-o maniera adecvata, folosind un limbaj respectuos, minimalizand terminologia de specialitate pe intelesul acestora.

Art. 11

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical trebuie sa evite orice modalitate de a cere recompense, altele decat formele legale de plata.

Capitolul 3

Raporturi profesionale cu alti profesionisti din domeniul medico-sanitar si institutii

Sectiunea 1

Raporturile profesionale cu alti profesionisti din domeniul sanitary

Art. 12

In baza spiritului de echipa, asistentii medicali generalisti, moasele si asistentii medicali isi datoreaza sprijin reciproc.

Art. 13

Constituie incalcari ale regulilor etice:

- a) jignirea si calomnierea profesionala;
- b) blamarea si defaimarea profesionala;
- c) orice alt act sau fapt care poate aduce atingere demnitatii profesionale a asistentului medical generalist, a moasei si a asistentului medical.

Art. 14

(1) In cazul unor neintelegeri, in considerarea calitatii profesionale, conflictul in prima instanta trebuie mediat de biroul consiliului judetean, la nivel judetean/municipiului Bucuresti, si de Biroul executiv, la nivel national. Page | 3

(2) Daca acesta persista, cei implicati se pot adresa Comisiei de etica si deontologie sau justitiei, fiind interzisa perturbarea activitatii profesionale din aceste cauze.

(3) In cazul in care se constata incalcare ale regulilor etice, se urmeaza procedura de sanctionare, conform prevederilor Statutului Ordinului Asistentilor Medicali Generalisti, Moaselor si Asistentilor Medicali din Romania, adoptat prin Hotararea Adunarii generale nationale a Ordinului Asistentilor Medicali Generalisti, Moaselor si Asistentilor Medicali din Romania nr. 1/2009.

Art. 15

In cazul colaborarii mai multor asistenti medicali generalisti, moase si asistenti medicali pentru examinarea, tratamentul sau ingrijirea aceluasi pacient, fiecare practician isi asuma responsabilitatea individual prin aplicarea parafei profesionale in dreptul fiecarei manevre sau tehnici executate personal.

Art. 16

In interesul pacientilor, asistentii medicali generalisti, moasele si asistentii medicali vor avea relatii de colaborare cu celelalte profesii din domeniul sanitar, cu respectarea demnitatii si onoarei profesionale.

Sectiunea 2

Raporturile profesionale cu institutiile

Art. 17

Angajatorul trebuie sa asigure conditii optime asistentului medical generalist, moasei si asistentului medical in exercitarea profesiei.

Art. 18

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical aduc la cunostinta persoanelor competente si autoritatilor competente orice circumstanta care poate prejudicia ingrijirea sau calitatea tratamentelor, in special in ceea ce priveste efectele asupra persoanei sau care limiteaza exercitiul profesional.

Art. 19

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical, in concordanta cu diferitele niveluri de responsabilitate pe care le indeplinesc, contribuie la orientarea politicilor si dezvoltarea sistemului de sanatate.

Capitolul 4

Educatia medicala continua

Art. 20

In vederea cresterii gradului de pregatire profesionala, asistentii medicali generalisti, moasele si asistentii medicali au obligatia sa efectueze cursuri si alte forme de educatie continua creditate

de Ordinul Asistentilor Medicali Generalisti, Moaselor si Asistentilor Medicali din Romania, denumit in continuare OAMGMAMR, precum si alte forme de educatie continua prevazute de lege pentru indeplinirea numarului minim de credite anual necesar reautorizarii exercitarii profesiei.

Capitolul 5 **Obligatii etice si deontologice**

Page | 4

Sectiunea 1 **Obligatia acordarii ingrijirilor medicale**

Art. 21

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical, in exercitarea profesiei, nu pot face discriminari pe baza rasei, sexului, varstei, apartenentei etnice, originii nationale sau sociale, religiei, optiunilor politice sau antipatiei personale, a conditiei sociale fata de pacienti.

Art. 22

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical au obligatia de a lua masuri de acordare a primului ajutor.

Art. 23

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical au obligatia sa acorde asistenta medicala si ingrijirile necesare in limita competentei lor profesionale.

Art. 24

In caz de calamitati naturale (cutremure, inundatii, epidemii, incendii) sau accidentari in masa (naufragii, accidente rutiere sau aviatice, accidente nucleare etc.), asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical sunt obligati sa raspunda la chemare, sa isi ofere de bunavoie serviciile de ingrijire, imediat ce au luat cunostinta despre eveniment.

Art. 25

(1) Vointa pacientului in alegerea asistentului medical generalist, a moasei si a asistentului medical trebuie intotdeauna respectata, indiferent care ar fi sensul acesteia.

(2) Daca pacientul se afla intr-o stare fizica sau psihica ce nu ii permite exprimarea lucida a vointei, apartinatorii sau apropiatii celui suferind trebuie preveniti si informati corect, pentru a hotari in numele acestuia, cu exceptia imposibilitatii (de identificare, de comunicare, de deplasare etc.) sau a urgentelor.

Art. 26

Daca in urma examinarii sau in cursul ingrijirilor asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical considera ca nu au suficiente cunostinte sau experienta pentru a asigura o asistenta corespunzatoare, se vor consulta cu alti colegi sau vor indruma bolnavul catre alti specialisti.

Art. 27

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical vor pastra o atitudine de stricta neutralitate si neamestec in problemele familiale (morale, materiale etc.) ale pacientului, exprimandu-si parerea numai daca interventia este motivata de interesul sanatatii pacientului, cu consimtamantul prealabil al acestuia.

Art. 28

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical pot refuza acordarea unor ingrijiri catre pacient atunci cand refuzul este justificat de interesul sanatatii pacientului, cu exceptia situatiilor de urgenta.

Sectiunea 2

Respectarea drepturilor pacientului

Art. 29

Pacientul are urmatoarele drepturi: dreptul la informatia medicala, dreptul la consimtamant, dreptul la confidentialitatea informatiilor si viata privata, drepturi in domeniul reproducerii, drepturi la tratament si ingrijiri medicale. Page | 5

Sectiunea 3

Consimtamantul

Art. 30

O interventie medicala nu se poate efectua decat dupa ce pacientul sau reprezentantul legal al acestuia, in cunostinta de cauza, si-a dat consimtamantul. Pacientul are dreptul sa refuze sau sa opreasca o interventie medicala, asumandu-si in scris raspunderea pentru decizia sa; consecintele refuzului sau, al opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului.

Art. 31

Consimtamantul pacientului sau, dupa caz, al reprezentantului legal al acestuia este obligatoriu:

- a) pentru recoltarea, pastrarea, folosirea tuturor produselor biologice prelevate din corpul sau, in vederea stabilirii diagnosticului sau a tratamentului cu care acesta este de acord;
- b) in cazul supunerii la orice fel de interventie medicala;
- c) in cazul participarii sale la invatamantul medical clinic si la cercetarea stiintifica;
- d) in cazul fotografiarii sau filmarii sale intr-o unitate medicala;
- e) in cazul donarii de sange in conditiile prevazute de lege.

Art. 32

Consimtamantul pacientului sau al reprezentantului legal al acestuia, dupa caz, nu este obligatoriu in urmatoarele situatii:

- a) cand pacientul nu isi poate exprima vointa, dar este necesara o interventie medicala de urgenta;
- b) in cazul in care furnizorii de servicii medicale considera ca interventia este in interesul pacientului, iar reprezentantul legal refuza sa isi dea consimtamantul, asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical sunt obligati sa anunte medicul curant/de garda (decizia fiind declinata unei comisii de arbitraj de specialitate).

Sectiunea 4

Secretul profesional

Art. 33

(1) Secretul profesional este obligatoriu.

(2) Secretul profesional exista si fata de apartinatori, colegi sau alte persoane din sistemul sanitar, neinteresate in tratament, chiar si dupa terminarea tratamentului si decesul pacientului.

Art. 34

Obiectul secretului profesional il constituie tot ceea ce asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical, in calitatea lor de profesionist, au aflat direct sau indirect in legatura cu viata intima a pacientului, a familiei, a apartinatorilor, precum si problemele de diagnostic,

prognostic, tratament, circumstante in legatura cu boala si alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei.

Art. 35

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical raspund disciplinar pentru destainuirea secretului profesional, exceptie facand situatia in care pacientul si-a dat consimtamantul expres pentru divulgarea acestor informatii, in tot sau in parte.

Art. 36

Interesul general al societatii (prevenirea si combaterea epidemiilor, a bolilor venerice, a bolilor cu extindere in masa si altele asemenea prevazute de lege) primeaza fata de interesul personal al pacientului.

Art. 37

In comunicările stiintifice, cazurile vor fi astfel prezentate incat identitatea pacientului sa nu poata fi recunoscuta.

Art. 38

Informatiile cu caracter confidential pot fi furnizate de catre asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical numai in cazul in care pacientul isi da consimtamantul explicit sau daca legea o cere in mod expres.

Capitolul 6

Situatii speciale in practicarea profesiei in sistem institutionalizat

Sectiunea 1

Situatia bolnavului psihic

Art. 39

Persoanele cu tulburari psihice beneficiaza de asistenta medicala si de ingrijiri de sanatate de aceeasi calitate cu cele aplicate altor categorii de bolnavi si adaptate cerintelor lor de sanatate.

Art. 40

Orice persoana cu tulburari psihice trebuie aparata de daunele pe care ar putea sa i le produca administrarea nejustificata a unui medicament, tehnica sau manevra de ingrijire si tratament, de maltratarile din partea altor pacienti sau persoane ori de alte acte de natura sa antreneze o suferinta fizica sau psihica.

Art. 41

(1) Pacientul cu tulburari psihice trebuie sa fie implicat in procesul de luare a deciziei atat cat permite capacitatea lui de intelegere. In cazul in care pacientul cu tulburari psihice nu isi poate exprima liber vointa, consimtamantul in scris trebuie luat de la reprezentantul legal al acestuia.

(2) Nu este necesara obtinerea consimtamantului in conditiile prevazute la alin. (1) atunci cand este necesara interventia de urgenta.

(3) Pacientul are dreptul sa refuze sau sa opreasca o interventie medicala, dupa caz, asumandu-si in scris raspunderea pentru decizia sa; consecintele refuzului sau ale opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului, cu informarea medicului, daca intreruperea tratamentului sau a ingrijirilor are drept consecinta punerea in pericol a vietii pacientului.

Art. 42

Orice persoana care sufera de tulburari psihice trebuie tratata cu omenie si respectul demnitatii umane si trebuie sa fie aparata impotriva oricaror forme de exploatare economica, sexuala sau

de alta natura, impotriva tratamentelor vatomatoare si degradante. Nu este admisa nicio discriminare bazata pe o tulburare psihica.

Sectiunea 2

Prescrierea, eliberarea pe baza unei retete medicale si administrarea drogurilor

Page | 7

Art. 43

Prescrierea, eliberarea pe baza unei retete medicale si administrarea drogurilor, in alte conditii decat cele prevazute de lege, constituie infractiune.

Sectiunea 3

Pacientul privat de libertate

Art. 44

Asistentului medical generalist, moasei si asistentului medical care ingrijesc un pacient privat de libertate le este interzis sa aduca atingere integritatii fizice, psihice sau demnitatii acestuia.

Art. 45

Daca asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical constata ca pacientul privat de libertate a suportat maltratari, acestia au obligatia sa informeze organele competente.

Sectiunea 4

Situatia pacientilor infectati cu HIV sau bolnavi de SIDA

Art. 46

(1) Pacientii infectati cu HIV sau bolnavi de SIDA au dreptul la ingrijire si tratament medical in mod nediscriminatoriu, asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical fiind obligati sa asigure ingrijirile de sanatate si tratamentele prescrise acestor pacienti.

(2) Pastrarea confidentialitatii asupra datelor privind persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA este obligatorie pentru asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical care au in ingrijire, supraveghere si/sau tratament astfel de persoane.

(3) Intre specialistii medico-sanitari, informatiile cu privire la statusul HIV/SIDA al unui pacient trebuie sa fie comunicate.

Capitolul 7

Practicarea profesiei in sistem privat. Ingrijirile la domiciliu

Art. 47

Asistentii medicali generalisti, moasele si asistentii medicali exercita profesia in regim salarial si/sau independent.

Art. 48

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical care isi desfasoara activitatea in calitate de titular sau asociat al unui cabinet de practica medicala pot furniza ingrijiri medicale la domiciliu, daca sunt autorizati in acest sens, in conformitate cu prevederile legale privind organizarea si functionarea ingrijirilor la domiciliu.

Art. 49

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical sunt obligati sa comunice medicului care a recomandat aceste servicii situatia evolutiei starii de sanatate a pacientului ingrijit.

Art. 50

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical chemati intr-o familie ori colectivitate trebuie sa respecte regulile de igiena si de profilaxie, in exercitarea profesiei.

Capitolul 8 Probleme ale ingrijirii minorilor

Art. 51

Daca asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical apreciaza ca minorul este victima unei agresiuni sau privatiuni, trebuie sa incerce sa il protejeze, uzand de prudente, si sa alerteze autoritatea competenta.

Art. 52

Asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical trebuie sa fie aparatorul copilului bolnav, daca apreciaza ca starea de sanatate nu este bine inteleasa sau nu este suficient de bine protejata.

Art. 53

In vederea efectuarii tehnicilor si/sau a manevrelor de ingrijire si/sau de tratament asupra unui minor, consimtamantul trebuie obtinut de la reprezentantul legal al minorului, cu exceptia situatiilor de urgenta.

Capitolul 9 Probleme ale experimentarii pe om

Art. 54

- (1) Se interzice provocarea de imbolnaviri artificiale unor oameni sanatosi, din ratiuni experimentale.
- (2) Dispozitiile prezentului articol se completeaza cu celelalte prevederi legale incidente in materie.

Art. 55

Impunerea, cu forta sau prin inducere in eroare, a experimentului pe om reprezinta o abatere grava pentru orice asistent medical generalist, moasa si asistent medical care participa in mod voluntar si constient la asemenea fapte.

Capitolul 10 Dispozitii speciale

Art. 56

La primirea in OAMGMAMR, asistentul medical generalist, moasa si asistentul medical vor depune urmatorul juramant:

"In numele Vietii si al Onoarei,

jur sa imi exercit profesia cu demnitate, sa respect fiinta umana si drepturile sale si sa pastrez secretul profesional.

Jur ca nu voi ingadui sa se interpuna intre datoria mea si pacient consideratii de nationalitate, rasa, religie, apartenenta politica sau stare sociala.

Voi pastra respectul deplin pentru viata umana chiar sub amenintare si nu voi utiliza cunostintele mele medicale contrar legilor umanitatii. Fac acest juramant in mod solemn si liber!"

Art. 57

Dovedirea calitatii de membru al OAMGMAMR se face cu certificatul de membru, eliberat de OAMGMAMR.

Art. 58

Actele medicale si de ingrijire efectuate de asistenti medicali generalisti, moase si asistenti medicali vor purta parafa si semnatura acestora, pentru asumarea raspunderii individuale si probarea responsabilitatii profesionale.

Art. 59

Modelul certificatului de membru si al parafei profesionale sunt adoptate de Consiliul National al OAMGMAMR, ca anexe ale Statutului Ordinului Asistentilor Medicali Generalisti, Moaselor si Asistentilor Medicali din Romania, adoptat prin Hotararea Adunarii generale nationale a Ordinului Asistentilor Medicali Generalisti, Moaselor si Asistentilor Medicali din Romania nr. 1/2009 si fac parte integranta din acesta.

Capitolul 11 **Dispozitii finale**

Art. 60

Nerespectarea prevederilor prezentului cod de etica si deontologie constituie abatere si atrage raspunderea disciplinara.

Art. 61

Raspunderea disciplinara a membrilor OAMGMAMR nu exclude raspunderea civila, penala, administrativa sau materiala.

Art. 62

Procedura de sesizare si solutionare a cauzelor este prevazuta in Statutul OAMGMAMR.

Art. 63

Toti asistentii medicali generalisti, moasele si asistentii medicali au obligatia de a informa consiliul judetean al OAMGMAMR, respectiv al municipiului Bucuresti despre modificarile survenite in situatia lor profesionala.

Art. 64

Consiliul judetean al OAMGMAMR, respectiv al municipiului Bucuresti va informa Consiliul national al OAMGMAMR cu privire la aceste modificari.

Art. 65

Prevederile prezentului cod de etica si deontologie se completeaza corespunzator cu dispozitiile Legii nr. 46/2003 privind drepturile pacientului, cu prevederile Ordonantei de urgenta a Guvernului nr. 144/2008 privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei

de moasa si a profesiei de asistent medical, precum si organizarea si functionarea Ordinului Asistentilor Medicali Generalisti, Moaselor si Asistentilor Medicali din Romania, ale Statutului Ordinului Asistentilor Medicali Generalisti, Moaselor si Asistentilor Medicali din Romania, adoptat prin Hotararea Adunarii generale nationale a Ordinului Asistentilor Medicali Generalisti, Moaselor si Asistentilor Medicali din Romania nr. 1/2009, ale Regulamentului de organizare si functionare al Ordinului Asistentilor Medicali Generalisti, Moaselor si Asistentilor Medicali din Romania, adoptat prin Hotararea Adunarii generale nationale a Ordinului Asistentilor Medicali Generalisti, Moaselor si Asistentilor Medicali din Romania nr. 3/2009, precum si cu normele legale in materie pe specialitati, cu modificarile ulterioare.

Art. 66

Completarea sau modificarea prezentului cod de etica si deontologie se va face de catre Adunarea generala nationala, la propunerea Consiliului national al OAMGMAMR.

Art. 67

La data intrarii in vigoare a prezentului cod de etica si deontologie se abroga Codul de etica si deontologie profesionala al asistentului medical si al moasei din Romania, adoptat de Adunarea generala nationala a Ordinului Asistentilor Medicali si Moaselor din Romania.

Art. 68

Prezentul cod de etica si deontologie a fost adoptat de Adunarea generala nationala a OAMGMAMR in data de 9 iulie 2009 si intra in vigoare la data publicarii sale in Monitorul Oficial al Romaniei.